

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ
ភាគីដាក់ឯកសារ: សហមេធាវីរបស់លោកអៀង សារី
ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
ភាសាដើម: អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 13-Jun-2012, 15:24
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សម្ងាត់
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ ក.ស.ច.ស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ: សាធារណៈ/Public
ចំណាត់ថ្នាក់ប្រភេទឯកសារ
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:
ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:
ហត្ថលេខា:

**សំណើសុំរបស់លោក អៀង សារី អនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ទាក់ទងនឹងឯកសារ
ដែលអាចប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងពេលសួរដេញដោលអ្នកជំនាញ DAVID CHANDLER**

ជាក់ដោយ:
ក្រុមមេធាវីការពារក្តីអៀងសារី
អាង ឧត្តម
Michael G. KARNAVAS

ចម្លងជូន:
ចៅក្រមអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង:
ចៅក្រម **និល ណុន**
ចៅក្រម **យូ ឧត្តរា**
ចៅក្រម **យ៉ា សុខន**
ចៅក្រម Silvia CARTWRIGHT
ចៅក្រមJean-Marc LAVERGNE
ចៅក្រមបម្រុង ធួ មណី
ចៅក្រមបម្រុង Claudia FENZ

០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-ក.ស.ច.ស

សហព្រះរាជអាជ្ញា៖
ជាលាង
Andrew CAYLEY
ក្រុមមេធាវីការពារក្តីទាំអស់
ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំអស់

លោក អៀង សារី តាមរយៈសហមេធាវីរបស់ខ្លួន (“ក្រុមមេធាវីការពារក្តី”) សូមស្នើសុំដាក់ ឯកសារមួយចំនួននៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង អនុលោមតាមវិធាន៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និង ស្នើសុំឱ្យផ្តល់ឱកាសដល់ខ្លួន ដើម្បីប្រើប្រាស់ឯកសារទាំងនេះ ក្នុងអំឡុងពេលសួរដេញដោលជាមួយអ្នក ជំនាញ David Chandler។ សំណើសុំនេះ គឺចាំបាច់ណាស់ ពីព្រោះឯកសារទាំងនេះ មានជាប់ពាក់ព័ន្ធ និងមានតម្លៃជាភស្តុតាង ដែលមេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថា ចាំបាច់ដើម្បីបង្ហាញដល់លោកសាស្ត្រាចារ្យ Chandler។ ឯកសារនេះនៅមិនទាន់ត្រូវបានដាក់ជូនចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ឬក៏មិនទាន់មានក្នុងប្រភេទ ឯកសារ E3 នៅឡើយទេ។

I. អង្គច្បាប់

- 1. វិធាន ៨៧(១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា “លើកលែងតែមានបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុងនេះ រាល់ភស្តុតាងទាំងអស់ត្រូវតែទទួលយក”។
- 2. វិធាន ៨៧(៣) ចែងអំពីផ្នែកពាក់ព័ន្ធដូចជា៖

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអាចបដិសេធចំពោះសំណើសុំឱ្យពិនិត្យភស្តុតាង បើយល់ឃើញថា៖

- ក-មិនជាប់ពាក់ព័ន្ធ ឬ ជាការស្នើសុំជាន់គ្នា
- ខ-មិនអាចរកបានក្នុងរយៈពេលសមស្របណាមួយ
- គ-មិនសមស្របសម្រាប់បញ្ជាក់អង្គហេតុដែលជាគោលដៅនៃការស្នើសុំពិនិត្យភស្តុតាង
- ឃ-ច្បាប់មិនអនុញ្ញាត ឬ
- ង-មានចេតនាពន្យារកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ឬគ្មានប្រយោជន៍។

- 3. វិធាន ៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា៖

ក្នុងអំឡុងពេលសវនាការតាមគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់អង្គជំនុំជម្រះឬ តាមការស្នើសុំរបស់ភាគីអង្គ ជំនុំជម្រះអាចកោះហៅ ឬស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលណាម្នាក់ក្នុងឋានៈជាសាក្សី ឬទទួលយកនូវ ភស្តុតាងថ្មីដែលមានប្រយោជន៍ សម្រាប់នាំមកនូវការស្វែងរកការពិត។ គ្រប់ភាគីដែលបាន ស្នើសុំត្រូវបញ្ជាក់មូលហេតុនៃការស្នើសុំនេះឱ្យបានច្បាស់លាស់។ អង្គជំនុំជម្រះនឹងធ្វើសេចក្តី សម្រេចចំពោះការស្នើសុំនោះ ផ្អែកតាមខ្លឹមសារដែលមានចែងក្នុងវិធាន៨៧(៣) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ ភាគីដែលស្នើសុំត្រូវតែធ្វើឱ្យអង្គជំនុំជម្រះជឿជាក់ថា សក្ខីកម្ម ឬភស្តុតាងដែលបានស្នើសុំនោះ ពុំអាចរកបាន នៅមុនពេលការចាប់ផ្តើមជំនុំជម្រះ។

II. ទង្វើករណី

4. មេធាវីការពារក្តីស្នើសុំឱ្យដាក់ឯកសារខាងក្រោម នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងដើម្បី អាចយកមកប្រើប្រាស់ នៅពេលសួរដេញដោលសាស្ត្រាចារ្យ Chandler៖

ក. ចំណងជើង៖ *Will There Be a Trial for the Khmer Rouge?* (តើនឹងមានការជំនុំជម្រះ ខ្មែរក្រហមដែរឬទេ?) និពន្ធដោយ Chandler 14 ETHICS & INT’L AFFAIRS (2000);¹

ខ. ចំណងជើង៖ *Epitaph for the Khmer Rouge?* (ពាក្យចារឹកលើផ្ទះខ្មោចសម្រាប់ខ្មែរ ក្រហម?) និពន្ធដោយ Chandler, 205 New Left Review 87 (ខែឧសភា ដល់ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៤);²

គ. ចំណងជើង៖ *ខ្មែរក្រហម និងនយោបាយក្នុងប្រទេសនៅកម្ពុជា* រៀបចំសម្រាប់សន្និសីទ IISS-ISIS, និពន្ធដោយ Chandler ខេត្តឈៀង ម៉ែ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៨៩;³

ឃ. ចំណងជើង៖ *Requiem for the 1970s: Elizabeth Becker’s When the War Was Over* (ការស្លូតក្នុងពិធីបុណ្យសក្ខីសម្រាប់ទសវត្ស១៩៧០៖ នៅពេលដែលសង្គ្រាមរលត់ទៅ ដោយ Elizabeth Becker) និពន្ធដោយ Chandler, បញ្ហានៅឥណ្ឌូចិន ឆ្នាំ១៩៨៦;⁴

ង. ឯកសារលេខ D22/3649b (មានក្នុងឯកសារ IS3.8 ផងដែរ), ចំណងជើង៖ ជីវិតកូនថ្លៃ កូនត្រូវតែរស់ និពន្ធដោយ ពិន យ៉ាថៃ (មានតែផ្នែកខ្លះក្នុងផ្នែកបុព្វកថាប៉ុណ្ណោះ សរសេរដោយ សាស្ត្រាចារ្យ Chandler)⁵;

ច. ឯកសារលេខD172.6, ចំណងជើង៖ *ការកែទម្រង់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា* និពន្ធដោយ Chandler និង

ឆ. ឯកសារលេខ D108/50/1.4.6 (ឯកសារ D108/39/2 ជាភាសាបារាំង) ចំណងជើង៖

¹ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00813904-00813914
²ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00813915-00813921
³ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00813884-00813903
⁴កត់សម្គាល់ថា មេធាវីការពារក្តី នៅបន្តស្វែងរកឯកសារនេះ និងសូមជូនដំណឹងថា ឈ្មោះព្រឹត្តិប័ត្រដែលមានក្នុងបញ្ជីខាងលើ អាចនឹងមិនត្រឹមត្រូវ។
⁵ ភាសាអង់គ្លេស ERN 00587528 ។ ឯកសារនេះក៏មាននៅ ក្នុងបញ្ជីឯកសាររបស់ កសព។

សំណងពីមន្ទីរ ស-២១ សរសេរដោយ Chandler (មានតែ ERN ជ្រើសរើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ)^៦

ជ. ឯកសារលេខ D366/7.1.69 ចំណងជើង៖ ប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា និងនិពន្ធដោយ Chandler (បោះពុម្ពលើកទី ៣) (មានតែ ERN ជ្រើសរើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ)^៧

ឈ. ឯកសារលេខ D108/50/1.75 ចំណងជើង៖ សោកនាដកម្មនៃប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេសកម្ពុជា និងនិពន្ធដោយ Chandler (មានតែ ERN ជ្រើសរើសមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ)^៨

ញ. ឯកសារលេខ D222/1.12 ចំណងជើង៖ កូនសៀវភៅក្រហមតូចរបស់ ប៉ុល ពត (មានតែផ្នែកខ្លះក្នុងផ្នែកបុព្វកថាប៉ុណ្ណោះ សរសេរដោយសាស្ត្រាចារ្យ Chandler)^៩ និង

ដ. ឯកសារលេខ D22/2052.1, ចំណងជើង៖ ដោះស្រាយ១៧នាក់ពីមន្ទីរស-២១, បង្ហាញដោយ កំណត់ហេតុរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា សរសេរដោយ Gillison កាសែតខេមបូឌា ដេលី ចុះថ្ងៃទី ២៨ ខែ សីហា ឆ្នាំ២០០៨។

5. ឯកសារបីដំបូងដែលរាយនាមខាងលើ (ក-គ) គឺជាឯកសារថ្មី ដែលមិនមាននៅក្នុងសំណុំរឿងនោះទេ។ មេធាវីការពារក្តីទើបតែមានឯកសារទាំងនេះនាពេលថ្មីៗនេះ។ មេធាវីការពារក្តីបានស្នើសុំឱ្យដាក់លេខ ERN លើឯកសារទាំងនេះ និងដាក់បញ្ចូលឯកសារទាំងនេះទៅក្នុងប្លង់ផ្ទុកឯកសាររួម។ មេធាវីការពារក្តីក៏បានស្នើសុំឱ្យបកប្រែជាបន្ទាន់ នូវឯកសារទាំងនេះជាភាសាខ្មែរ និងភាសាបារាំង។ ឯកសារទាំងបីនេះ មានភាពពាក់ព័ន្ធ ពីព្រោះតែឯកសារនីមួយៗត្រូវបាននិពន្ធដោយសាស្ត្រាចារ្យ Chandler ហើយលោកសាស្ត្រាចារ្យ បានបញ្ចេញទស្សនៈរបស់ខ្លួនលើបញ្ហានានាដែលទាក់ទងនឹងសំណុំរឿង ០០២។ ឯកសារទាំងនេះ មិនជាន់គ្នានឹងឯកសារផ្សេងៗនៅក្នុងសំណុំរឿងនោះទេ និងក៏មិនមានចេតនាក្នុងការពន្យារដំណើរការនីតិវិធីនោះដែរ។

6. ឯកសារទាំងបីនេះ អាចទទួលយកបាន អនុលោមតាមវិធាន៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ សាស្ត្រាចារ្យ Chandler បានសរសេរអំពីប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់ប្រទេសកម្ពុជាយ៉ាងហោចណាស់

^៦ ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00192667-69, 00192672-73, 00192778, 00192845, 00192899។ ឯកសារនេះក៏មាននៅ ក្នុងបញ្ជីឯកសាររបស់ កសត។

^៧ ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00422621,-22, 00422635, 00422822, 0422840 ។ ឯកសារនេះក៏មាននៅ ក្នុងបញ្ជីឯកសាររបស់ កសត។

^៨ ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00193067-71, 00193084, 00193319, 00193354-55 ។ ឯកសារនេះក៏មាននៅ ក្នុងបញ្ជីឯកសាររបស់ កសត។

^៩ ភាសាអង់គ្លេស ERNs 00394616-17, 00394629 ។ ឯកសារនេះក៏មាននៅ ក្នុងបញ្ជីឯកសាររបស់ កសត។

ចាប់តាំងពីដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០។ គាត់បាននិពន្ធដកសារបែបប្រវត្តិសាស្ត្រជាច្រើន ដូចជា សៀវភៅ អត្ថបទស្រាវជ្រាវ សុន្ទរកថា និក្ខេបបទថ្នាក់បណ្ឌិត និងឯកសារក្នុងគេហទំព័រ។ មេធាវី ការពារក្តីត្រូវការពេលវេលាយ៉ាងច្រើនដើម្បីស្វែងរក និងប្រមូលឯកសារទាំងនេះ ដែលឯកសារ ភាគច្រើនត្រូវបានសរសេរ ចាប់តាំងពីមុនមានការប្រើប្រាស់យ៉ាងទូលំទូលាយនៃប្រព័ន្ធកុំព្យូទ័រ ហើយតាមអ្វីដែលក្រុមមេធាវីការពារក្តីបានដឹង ឯកសារទាំងនេះមានជាសំណាកក្រដាសតែ ប៉ុណ្ណោះ។ ក្រោយពីរកបាន និងប្រមូលបានឯកសារទាំងនេះ មេធាវីការពារក្តី បានពិនិត្យមើល ឯកសារទាំងនេះដើម្បីរកភាពពាក់ព័ន្ធ។ ជារឿយៗ ភាពពាក់ព័ន្ធនៃឯកសារនានាច្រើនតែត្រូវបាន រកឃើញ បន្ទាប់ពីការពិនិត្យមើលឯកសារនៅក្នុងបរិបទនៃឯកសារផ្សេងៗទៀត។ ទោះបីជា ឯកសារទាំងនេះមានតាំងពីមុនពេលការចាប់ផ្តើមជំនុំជម្រះក៏ដោយ ក៏មេធាវីការពារក្តីមិនដឹងថា មានឯកសារទាំងនោះនៅពេលនោះទេ ហើយមេធាវីការពារក្តីមិនមានឯកសារនោះ ទោះបីជាខ្លួន បានប្រឹងប្រែងដោយយកចិត្តទុកដាក់ស្វែងរកយ៉ាងពិតប្រាកដក៏ដោយ។

ហេតុដូច្នេះមេធាវីការពារក្តី មិន “មាន”ឯកសារទាំងនោះ ដោយផ្អែកតាមអត្ថន័យនៃវិធាន៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង¹⁰។ គ្មានភាគីណាមួយ នឹងខូចប្រយោជន៍ដោយការប្រើប្រាស់ឯកសារទាំងនេះរបស់ មេធាវីការពារក្តី នៅពេលសវនាការនោះទេ ដោយសារតែភាគីទាំងអស់មានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីពិនិត្យមើល និងវាយតម្លៃលើឯកសារទាំងនេះ មុនពេលផ្តល់សក្ខីកម្មរបស់សាស្ត្រាចារ្យ Chandler ។

- 7. ឯកសារទីបួនដែលមាននៅក្នុងបញ្ជីខាងលើ (ឃ) គឺជាឯកសារថ្មី ដែលនិពន្ធដោយលោក សាស្ត្រាចារ្យ Chandler។ មេធាវីការពារក្តីមិនអាចរកឯកសារនោះបានទេ។ ប្រសិនបើមេធាវី ការពារក្តី (ឬភាគីណាមួយ) អាចរកឯកសារនេះបានក្នុងពេលវេលាសមស្របនោះ ឯកសារនេះ អាចចាត់ទុកថាទទួលយកបាន ដោយផ្អែកលើសំអាងហេតុដូចគ្នាទាំងអស់ ទៅនឹងសំអាងហេតុ ដែលបានលើកឡើងចំពោះឯកសារ “ក” ដល់ “គ”។
- 8. ឯកសារចំនួន៧ដែលមានក្នុងបញ្ជីឈ្មោះខាងលើ (ង-ដ) មាននៅក្នុងសំណុំរឿង។ ឯកសារទាំងនេះ មិនទាន់បានបញ្ចូលក្នុងបញ្ជីឯកសារភ័ស្តុតាងរបស់មេធាវីការពារក្តីនៅឡើយ ដោយសារតែមេធាវី ការពារក្តី មិនទាន់រកឃើញច្បាស់លាស់នូវភាពសំខាន់ នៃកំណត់ហេតុមួយចំនួនដែលប្រមូលបាន

¹⁰ដោយពិចារណាលើយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការ ICTY និង ICTR អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានសម្រេចថា “សញ្ញាណនៃ “ការអាចរកបាន”នៃភ័ស្តុតាង មានទំនាក់ទំនងនឹងការបំពេញការងារដោយយកចិត្តទុកដាក់ពិតប្រាកដ”។ សេចក្តីសម្រេចទាក់ទង នឹងឯកសារថ្មីៗ និងបញ្ហាពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ចុះថ្ងៃទី ៣០ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១២ ឯកសារ E190 កថាខណ្ឌ ២៣។

ដោយលោកសាស្ត្រាចារ្យ Chandler នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តីរៀបចំបញ្ជីឯកសារភស្តុតាងរបស់ខ្លួន។ ដូចដែលបានលើកឡើងខាងលើ ពេលខ្លះតាមរយៈពិនិត្យមើលឯកសារមួយចំនួនដោយផ្អែកតាមឯកសារផ្សេងទៀត ទើបអាចរកឃើញអំពីភាពពាក់ព័ន្ធនៃឯកសារបានច្បាស់លាស់។ ដូចជានៅក្នុងករណីនេះជាដើម ដែលយើងអាចរកឃើញភាពពាក់ព័ន្ធនៃឯកសារទាំងនេះ។ គ្មានភាគីណាមួយ នឹងខូចប្រយោជន៍ដោយសារតែការប្រើប្រាស់ឯកសារទាំងនេះរបស់មេធាវីការពារក្តីនៅពេលសវនាការនោះទេ ពីព្រោះតែឯកសារទាំងនោះមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ហើយភាគីទាំងអស់អាចមានពេលគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ពិនិត្យមើលឯកសារទាំងនេះ។

ការស្នើសុំបោះបង់: តាមសំអាងហេតុទាំងអស់ខាងលើ មេធាវីការពារក្តីសូមគោរពស្នើសុំដាក់បញ្ចូលឯកសារដែលបានលើកឡើងខាងលើនេះ ជូនដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង និងស្នើសុំឱ្យផ្តល់ឱកាសដើម្បីប្រើប្រាស់ឯកសារទាំងនេះ ក្នុងអំឡុងពេលសួរដេញដោលជាមួយនឹងលោកសាស្ត្រាចារ្យ Chandler។

សូមលោកលោកស្រីចៅក្រមមេត្តាទទួលយកសំណើនេះដោយគោរព។

អាង ឧត្តម

Michael G. KARNAVAS

សហមេធាវីការពារក្តីលោក អៀង សារី

ចុះហត្ថលេខានៅរាជធានីភ្នំពេញ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាថ្ងៃទី ១៣ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២